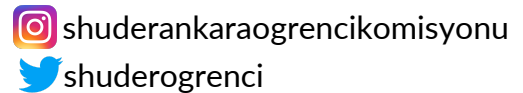
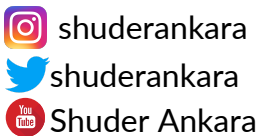

ONLİNE STAJ ÇALIŞMASI DEĞERLENDİRME RAPORU

ÇALIŞMA EKİBİ

Shuder Ankara Şube Öğrenci

Komisyonu Adına;

Cumhur Kürşat Alper

Eylem Kondakçı

Işıl Atakay

Sare Dilan Bozkurt

Zelihanur Nas

Zeynep Şener

Zeynep Buse Börekçi

Zeynep Nur Öztekin

Shuder Ankara Şube Yönetim Kurulu

Adına;

Eren Köse

Mehmetcan Yazıcıoğlu

Sosyal Hizmet Uzmanı;

Ege Hazal Yıldız

SÜPERVİZÖRLER

Çocuk Sınıfı

Yaşar Çavdar Kolbüken, Özge Silav

Engelli Sınıfı

Elmira Elgezdi, Fatma Peker

Göç-1 Sınıfı

Hatem Derya Şahin, Sakine Turhan

Göç-2 Sınıfı

Tuğçe Uygun

Kadın Sınıfı

Çağla Harputlu

LGBTİQ+ Sınıfı

Defne Işık, Koray Arkadaş, Tarık Şimşek

Madde Bağımlılığı Sınıfı

Bahriye Eşme, Sabri Malçok

ONLINE STAJ ÇALIŞMASI HAKKINDA

Online Staj Programı pandemi nedeniyle uzaktan eğitim görecek olan ve staj uygulaması yapamayacak olan sosyal hizmet bölümlerinin 3. ve 4. sınıf öğrencilerine yönelik SHUDER Ankara Şubesi ve Ankara Şube Öğrenci Komisyonu tarafından planlanmış bir çalışmadır. Çalışmanın amacı alanda çalışan sosyal hizmet uzmanları ile sosyal hizmet öğrencilerini online ortamda bir araya getirerek çeşitli alanlarda ve kurumlarda yürütülen sosyal hizmet çalışmalarına dair aktarım yapmak ve süpervizyon desteği vermektir. Öğrencilerin alanda uygulanan sosyal hizmet çalışmalarını deneyimleyebilmeleri, güncel bilgi ve uygulamaları öğrenmeleri, vaka görüşme teknikleri konusunda bilgi sahibi olmaları, vaka yönetimi konusunda bilgi ve becerilerinin gelişmesi hedeflenmiştir. Söz konusu amaç ve hedefler doğrultusunda planlanan Online Staj Çalışması kapsamında aşamalı olarak aşağıda ifade edildiği gibi;

- Alan tanıtımı
- Alanda uygulanan sosyal hizmet çalışmaları ve hizmet sağlayıcı yapılar hakkında bilgilendirme
- Örnek vakalar üzerinden vaka analizi yapma
- Örnek vakalar üzerinden vaka müdahale planı hazırlama ve vaka yönetimi yapma
- Çeşitli teknikler kullanarak vaka görüşmeleri yapma

çalışmaları yapılmıştır.

Çalışma boyunca öğrenimi kolaylaştırmak, interaktif bir çalışma olmasını sağlamak için birçok işitsel ve görsel materyal ile birlikte role play ve benzeri teknikler kullanılmıştır. Çalışma boyunca sosyal hizmet disiplininin çeşitli uygulama alanlarına ilişkin alanda deneyimli sosyal hizmet uzmanlarının katılımı ile seminerler düzenlenmiştir.

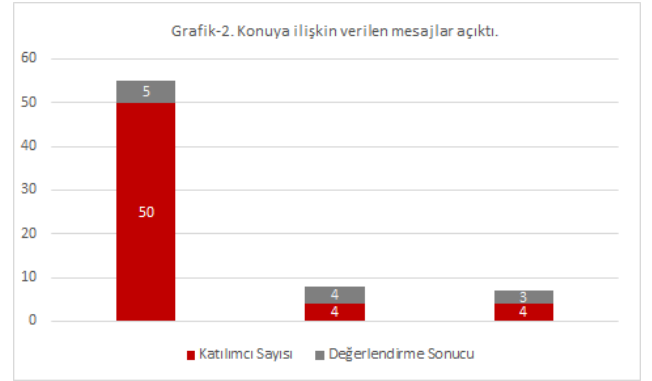
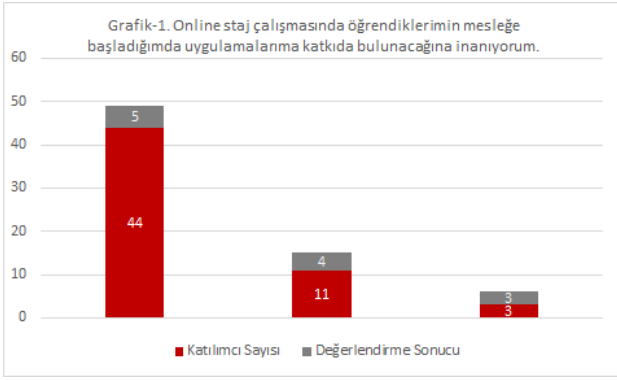
9 Kasım 31 Aralık 2020 tarihleri arasında yapılan Online Staj Çalışmasına 18 farklı üniversiteden 78 öğrenci, 13 süpervizör katılmıştır. Çalışma kapsamında Çocuk, Göç-1, Göç-2, LGBTQ+, Madde Bağımlılığı, Kadın, Engelli sınıfları olmak üzere toplamda 7 sınıf açılmıştır. Çalışma başlamadan önce sosyal medya üzerinden çalışma ile ilgili dolaşıma sokulan anket çalışmasına katılanların alan tercihlerine göre sınıflar belirlenmiştir. Her sınıfa 11 öğrenci ve 2 süpervizyon olacak şekilde sınıf mevcudu oluşturulmuştur. Katılımcıların alan tercihlerinin belirlenmesinde üniversitelerin değerlendirme yöntemlerinden de faydalanarak puanlama usulü yapılan değerlendirme sonuçlarına göre karar verilmiştir. Her sınıfın haftada 1 gün ve ortalama 1 saat olacak şekilde çalışma yapması planlanmıştır. 8 hafta süren staj çalışması kapsamında toplamda 56 online oturum gerçekleştirilmiştir. Yine çalışma kapsamında yapılan ve herkesin erişimine açık şekilde planlanan 6 online seminer düzenlenmiştir.

ÇALIŞMA İÇERİĞİNE DAİR DEĞERLENDİRME SONUÇLARI

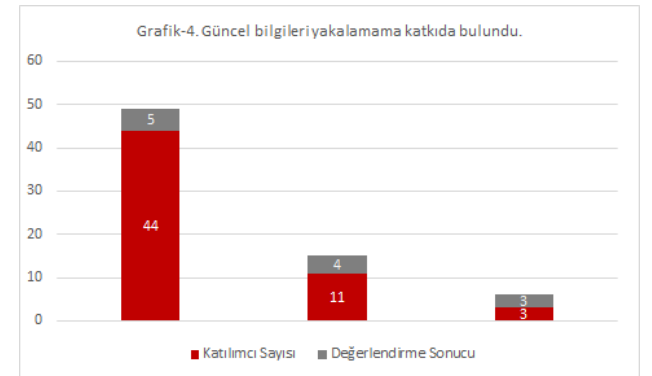
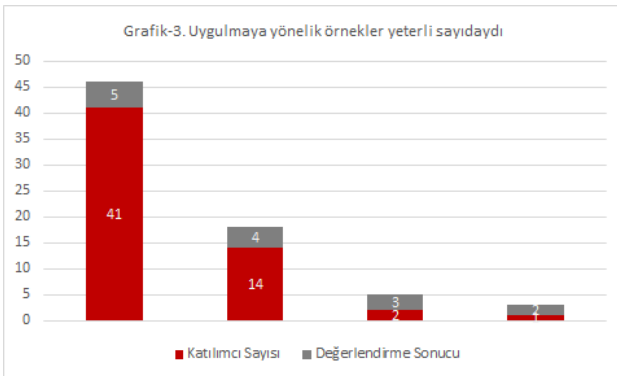
Değerlendirme çalışmasına katılan 58 katılımcıya çalışmanın içeriğinin değerlendirilmesine yönelik aşağıda yer alan 6 farklı soru yöneltilmiştir. Soruların cevapları 1'den başlayıp 5'e kadar derecelendirilmiş olup rakamsal değerlerin karşılığı şu şekildedir,

- 1 Kesinlikle Katılmıyorum,
- 2 Katılmıyorum,
- 3 Kararsızım,
- 4 Katılıyorum,
- 5 Kesinlikle Katılıyorum

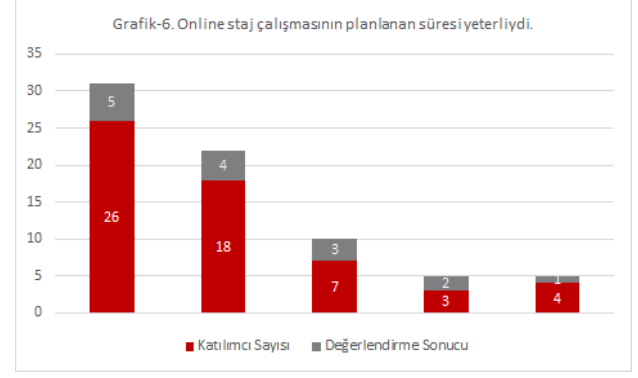
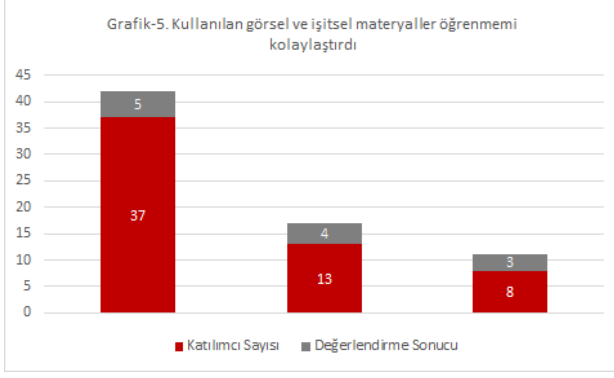
Bu şekilde değerlendirilen katılımcı cevapları aşağıda belirtildiği gibidir.

Grafik 1 ve 2 de gösterilen katılımcı cevaplarına göre çalışma süresince konulara ilişkin anlatımların ve ifadelerin süpervizörler tarafından açık ve net bir şekilde ifade edildiği görülmektedir. Bununla bağlantılı bir şekilde mesleki uygulamalara yönelik bilgi beceri düzeylerinin artmasında ciddi katkı sağlandığı anlaşılmaktadır.

Grafik-4'teki verilere göre 58 katılımcı arasından 55 katılımcının çalışma süresince uygulamaya yönelik verilen örneklerin yeterli olduğunu ifade etmektedirler. Grafik-5'teki verilere göre sahadaki sosyal hizmet uygulamaları kapsamında kullanılan bilgi ve becerilere ilişkin güncel verilerin yeterli ölçüde katılımcılara aktarıldığı görülmektedir.

Grafik-5'teki verilere göre kullanılan materyallerin katılımcıların öğrenme sürecine katkı sunduğuna yönelik bir anlam çıkarılsa da bütün katılımcılarda aynı etkinin oluşmadığı görülmektedir. Online ortamın bu konuda dezavantaj yarattığı düşünülerek daha kapsayıcı ve öğrenme sürecini kolaylaştırıcı yöntem ve metodların geliştirilmesi gerekmektedir. Grafik-6'daki verilere göre katılımcıların çoğunluğu çalışmanın süresinin yeterli olduğu ifade etmiştir. Bununla birlikte sürenin yeterli olmadığını belirten katılımcıların olduğu görülmektedir. Çalışmanın online ortamda yapılmış olması, uygulamaya dair bilgi ve deneyimlerin online ortamda aktarılmasının yarattığı dezavantajlar nedeniyle sürenin yeterli olmadığı düşünülmüş olabilir. Buna bağlı olarak kullanılan materyallerin öğrenme sürecini kolaylaştırmadığı düşünülebilir.

KATILIMCILARIN ÇALIŞMA ÖNCESİ BEKLENTİLERİNE YÖNELİK ÇALIŞMA SONUNDAKİ GERİ BİLDİRİMLER

Değerlendirme çalışmasının bu bölümünde katılımcıların çalışmaya ilişkin beklentilerinin hangi yönlerden karşılandığını birkaç cümle ile ifade etmeleri istenmiştir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu online ortamda yapılmasına rağmen beklentilerinin karşılandığını belirtmiştir. Katılımcıların geri bildirimleri doğrultusunda beklentilerin karşılanmasında çalışma boyunca her sınıfta bolca vaka analizi yapılmış olmasının, süpervizörler tarafından deneyim paylaşımlarının yapılmasının ve alandaki doğru ve yanlış uygulamalara ilişkin vaka örnekleri ve diğer çalışmalar üzerinden örneklerle aktarım da bulunulmasının etkili olduğu görülmüştür.

"Beklentimi karşıladı, hocalarımın içten üslubu ve deneyimi benim ufku açtı. Üniversitemde teori ağırlıklı ders işliyor hiç vakalar üzerinde durmuyorduk dolayısıyla da her şeyi kağıt üzerinde öğrenip geçiyorduk. Online olmasına rağmen 4 yıllık eğitimimin en verimli bu oldu. Hocalarım teorik bilgiyi vaka örnekleriyle harmanlayıp akademik terimlere boğmadan konuyu çok net bir şekilde anlattılar." Katılımcı-1

"Çalışma beklentilerimi karşıladı. Özellikle vaka analizleri yapılması çok faydalı oldu. Hak savunuculuğu konusuna her hocamızın önem vermesi de çok faydalı oldu." Katılımcı-32

"Çalışma, beklentimi büyük oranda karşıladı. Süpervizörün aktarmış olduğu bilgi ve deneyimler hizmet alanına ve sahaya dair bilgimi ve bakış açımı geliştirdi. Dolayısıyla çalışma, alana ilişkin bilgi edinme ve deneyim kazanmaya yönelik beklentimi karşıladı." Katılımcı-42

"Hocalarımızın alandan her hafta vaka örnekleriyle derse katkı sağlaması sanki bir kurumda o vakayla çalışıyormuşuz gibi hissettirdi ve öğrendiğimiz teorik bilgileri uygulamaya aktarmada çok faydalı oldu. Ayrıca hocalarımız gerçekten bize bir şeyler katma isteği ve çabasındaydılar bu sebeple benim de öğrenme isteğim sürekli arttı." Katılımcı-16

Sosyal hizmet mesleğinin uygulamalı bir disiplin olması ve staj sürecinin mesleki yetkinlik kazanma açısından ne kadar önemli olduğu bilinerek hazırlanan bu çalışmada online ortamın yaratacağı dezavantajlar öngörülerek bunu en aza indirmeyi sağlayacak uygunlukta bir planlama yapılmıştır. Bu planlama yapılmadan önce katılımcı olması muhtemel öğrencilerin beklenti ve değerlendirmelerini öğrenmek için anket çalışmasından da yararlanılmıştır. Bu doğrultuda geliştirilen içerik kapsamında ilk olarak konularla bağlantılı şekilde düzenli olarak vaka analizlerinin yapılması, sonraki aşamada katılımcılarla birlikte tespit edilmiş bir vakalar üzerinden vaka müdahale planının oluşturulması ve uygulanması, bir sonraki aşamada ise katılımcıların görüşme deneyimi kazanmalarını sağlamak amacıyla role play tekniği kullanılarak vaka görüşmeleri yapılması yönünde içerik hazırlanmıştır. Bu şekilde planlanan içeriğin temel amacı olan mesleki yetkinliği artırmaya önemli katkılar sağladığı katılımcıların geri bildirimlerinden anlaşılmaktadır.

"Pandemi sebebiyle staj yapamadığımız bu günlerde online staj çalışması kesinlikle beklediğimden çok daha verimli geçti. Lgbti+ sınıfındaydım ve bu alanı özellikle eksik hissettiğim için seçmiştim. Artık daha donanımlı ve bilgiliyim." Katılımcı-4

"Beklentimi karşıladı. Her şeyden önce çocuğu bir birey olarak görmemizin gerekliliğini anlatan hocalarımız , çocuğa doğru bir bakış açısıyla bakmamı sağladı. Derslerde öğrendiğim bilgilerin uygulamaya yansıtılması ve somutlaştırılmış hale getirilmesi güzeldi. Vakalarla mesleğimizin ahlaki ve etik boyutu daha anlaşılır hale gelmiş oldu. Çocuk alanıyla ilgili mevcut sorunlar için uygulanan politikaların ve sosyal hizmetlerin yeterlilik boyutunu öğrenmek ise çalışmayı istediğim mesleki alanla ilgili atacağım adımlara klavuz oldu.Bunlarla birlikte mesleki yeterliliklerimizi, sınırlarımızı öğrenmek kariyer hayatıma yönelik yol gösterici nitelikteydi." Katılımcı-13

Vaka çalışmaları yapılırken vaka konularına ilişkin güncel bilgiler ve uygulamalar, var olan kurumsal yapılar, mevzuat ve kanunlar hakkında bilgilendirmeler yapılmıştır. Katılımcılardan alınan geri bildirimler doğrultusunda bu yönde yapılan bilgilendirmelerin alan deneyimi kazanmaları, mesleki bilgi ve becerilerinin artması konusunda çok fazla katkı sağladığı ve yapılan çalışmanın verimliliğini artırdığı görülmüştür. Bununla birlikte süpervizörler tarafından alana dair uygulamalar anlatılırken yeterli ölçüde teorik bilgilerden ve literatürden yararlanılması katılımcıların teorik bilgi ile uygulamadaki pratik bilgiyi bağdaştırabilmesine katkı sağlamıştır. Katılımcılar genel olarak yapılan çalışmanın online ortamda olmasına karşın çalışmanın sonunda kendilerini mesleki anlamda daha donanımlı ve bilgili hissettiklerini ifade etmişlerdir.

MESLEKİ GELİŞİM BAĞLAMINDA KATILIMCILARIN ÇALIŞMAYA DAİR GERİ BİLDİRİMLERİ

Sosyal hizmet eğitiminin önemli bir parçası olan uygulama çalışmalarında olduğu gibi Online Staj Çalışması'ndaki temel amaç sosyal hizmet öğrencilerinin mesleki gelişim süreçlerine katkı sunarak profesyonel meslek yaşamına başla sürecinde güçlenmelerini sağlamak olarak belirlenmişti. Çalışma içeriği bu doğrultuda planlanırken online ortamda yapılacak bir mesleki uygulama çalışmasının online olmasından ötürü oluşabilecek dezavantajların önüne geçebilmek için sürecin her aşamada interaktif bir şekilde ilerlemesi sağlandı. Bununla birlikte öğrenme sürecini de kolaylaştırabilmek amacıyla uygulamaya yönelik örnekler sıklıkla kullanıldı.

Çalışmanın mesleki gelişimlerine ne yönde katkı sağladığı ile ilgili katılımcılardan alınan geri bildirimlerde çalışmanın mesleki gelişim açısından birçok açıdan katkı sağladığı görülmektedir. Farklı vaka örnekleri ile birlikte yapılan vaka analizi ve vaka yönetimi çalışmaları ile farklı düzeylerde yürütülen sosyal hizmet çalışmaları, vaka yönetim sürecinde kullanılan kaynakların nasıl belirlendiği ve sürece nasıl dahil edildiği, hassasiyet durumlarının nasıl belirlendiği, vaka özelinde var olan risklerin nasıl önlenebileceği hakkında katılımcıların bilgi düzeylerinin artması sağlanmıştır. Vakalar özelinde ilgili mevzuat hakkında detaylı bilgilendirmelerin yapılması katılımcıların bilgi düzeylerinin gelişmesinde etkili olmuştur.

"Online diye belki de bu kadar etkin ya da faydalı olamayacağı düşünülen bu staj çalışmasıyla okulda öğrenmediğim çok şey öğrendim. Yanlış bildiğim bilgileri düzeltme imkanım oldu. Eksik olduğum yönlerimi fark ettim ve aslında tekrar ne kadar önemli bir mesleğe sahip olduğumuzu öğrendim. Kendimi bu alanda geliştirmem gerektiğini düşündüm. Online staj süresi de çok yerindeydi ne kısa ne uzun güzel bir deneyimdi benim için çok teşekkür ederim." Katılımcı-42

"Saha da çalışan bir sosyal hizmet uzmanı ile staj sürecini geçirmek, merak ettiğim soruların cevabını almak ve güncel bilgileri öğrenmek bana büyük fayda sağladı." Katılımcı-52

"Vaka örneklerinin çok olması geniş bir yelpazeden bakmamı sağladı en çok bu yönde fayda gördüm." Katılımcı-19

Katılımcıların kendilerine dair mesleki anlamda bir farkındalıklarının oluşması, alanda çalışırken uygulama sırasında kullanacakları mesleki yöntem ve yaklaşımlar ile kendilerini ne yönde geliştirmek istemelerine dair fikir sahibi olmaları sağlanmıştır.

"İleride meslek hayatımda karşılaşacağım vakalara nasıl yaklaşacağım konusunda çok faydası oldu." Katılımcı-24

"Göç alanıyla ilgili bir müracaatçıya hangi adımlarda müdahale aşaması uygulayacağımı öğrenmiş oldum önem sırasına göre bu yönüyle mesleki hayatımda müracaatçıya doğru yaklaşmak açısından fayda sağlayacağını düşünüyorum." Katılımcı-38

Çalışma boyunca çok fazla vaka örneği kullanılması ile birlikte katılımcıların dezavantajlı grupların farklı ihtiyaçlarına, ihtiyaçlar bağlamında müdahale yöntemlerinin nasıl planlanması gerektiğine dair farkındalık ve bilgi düzeyleri artırılmıştır. Kültürel farklılıkları, kişinin içerisinde bulunduğu durumu, çevresel ve kişisel faktörleri gözeterek sosyal hizmet yaklaşımlarına dair teorik bilgiler üzerinden tartışmalar yapılmış ve müdahale yöntemlerine dair çalışmalar yapılmıştır. Bu şekilde yapılan çalışmaların katılımcıların vaka çalışma sürecinde nasıl bir sosyal hizmet yaklaşımı belirlemeleri gerektiği konusunda önemli katkılar sağladığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte sosyal hizmet uzmanının vaka yönetim sürecinde müracaatçının ve kendisinin iyilik halini korumak amacıyla var olan kaynakları nasıl kullanması gerektiği yönünde yapılan çalışmaların mesleki gelişime sağladığı katkı aşağıdaki ifadelerde de anlaşılmaktadır.

"Sahaya çıktığımızda karşılaşacağımız vakalar için paniğe kapılmadan ne gibi çözüm yolları ile müracaatçıyı buluşturabileceğimiz konusunda ya da tam tersi şekilde müracaatçıya zarar vermemek adına başka bir süpervizöre yönlendirmek konusunda çeşitli bakış açıları sunuldu." Katılımcı-18

"Mesleki deneyimler üzerinden yapılan vaka çalışmaları bence en faydalı uygulamaydı. Pratikte karşılaşabileceğimiz farklı durumlara bir ön hazırlık gibi oldu." Katılımcı-3

Online ortamda yapılan uygulama çalışmasında öğrenme sürecini kolaylaştırmak için kullanılan yöntemlerden biri de Role Play tekniği olmuştur. Vaka görüşme teknikleri konusu çalışılırken Role Play tekniğinden çok fazla faydalanılmıştır. Alınan geri bildirimlere bakıldığı zaman söz konusu çalışma ile katılımcıların bireysel görüşme teknikleri konusunda bilgi düzeylerinin ve özgüvenlerinin arttığı, müdahale yöntemlerini, mesleki sınırlılıkları, etik ilke ve sorumlulukları birebir deneyimleme fırsatı buldukları görülmektedir.

"Öncelikle mülakata nasıl başlayacağım, hangi cümleleri kurmamam veya kurmam gerektiği konularında çok değerli bilgiler edindim. Müracaatçılarla çalışırken etik ilkeleri ve mevzuatı nasıl kullanmam gerektiğini ilk kez teorik değil de pratik olarak deneyimledim. Online olmasının bizim için bir dezavantajı olmadı çünkü hocalarımız her an sorularımızı alıp interaktif olarak dersi devam ettirdiler." Katılımcı-21

"Meslek etiğini, mesleğin sınırlarını, müracaatçıya yaklaşımın nasıl olması gerektiğini ve mesleğin bilgi temelini iyice anlamam için çok faydalı oldu. Gerçekçi role-playler ile özgüven kazandığımı düşünüyorum." Katılımcı-8

Süpervizörler tarafından katılımcıların mesleki yaşantılarında çalışmak istedikleri alanları belirlemelerine yönelik de süpervizyon desteği sağlanmıştır. Göç, madde bağımlılığı, LGTİQ+ gibi alanlarda sosyal hizmet çalışmalarının nasıl yapıldı, ne gibi mesleki yetkinliklere, bilgi ve becerilere sahip olunması gerektiği yönünde bilgilendirme ve danışmanlık yapılmıştır. Böylelikle katılımcıların çalışmak istedikleri alanlara ilişkin karar verme süreçlerinin kolaylaştırılmasına katkı sağlanmıştır.

"Göç alanının karmaşasıyla ve çözüm bekleyen binlerce sorunuyla mesleki olarak yüzleşmiş oldum ve aslında bu alanda çalışmanın önemini kavradım diyebilirim. Vaka çalışmaları yaptığımız ve hazırlandığımız için de hep bir ön çalışma gerektiriyordu. Bu sayede daha da çok araştırma ve okuma fırsatım oldu. Üstelik düzenlemeler, yönetmelikler gibi mevzuat alanında da çok geliştiğimi düşünüyorum. Artık göç sahasında çalışacağım danışanlarımın statülerini ve erilebileceği hizmetlere yönelik iyi bir temel bilgi donanımı edindiğimi düşünüyorum." Katılımcı-7

SONUÇ VE ÖNERİLER

Katılımcıların çalışmaya dair genel düşünceleri ve geri bildirimleri doğrultusunda;

- Online ortamda uygulama çalışması yapmaktan kaynaklanan birçok dezavantajın öğrenme sürecin zorlaştırmamasını ve katılımcıların motivasyonunu etkilememesini sağlamak için uygulanan role-play tekniği, interaktif çalışma, grup çalışmaları, sinema ve benzeri kaynaklardan faydalanılması gibi yöntemlerin kullanılması oldukça etkili olmuştur.
- Çalışmanın uzun süreli olması, çok yönlü olması ve katılımcıları belli bir bilgi ve beceri düzeyine getirmeyi amaçlamasından dolayı kısa süreli veya tek oturum üzerinden planlanan çalışmalara kıyasla daha verimli olmuştur.
- Çalışma süresi 8 hafta olarak belirlenmiş olup her sınıf/alan için haftada 1 gün ve 1 saat uygulama yapmaları planlanmıştır. Böylelikle her katılımcı tercihi doğrultusunda belirlenen alana ilişkin 8 saatlik bir uygulama deneyimi elde etmiştir. Katılımcıların geri bildirimleri de göz önüne alınarak verimliliği artırmak, daha etkili ve yeterli bir çalışma yapabilmek için sürenin uygun görüldüğü ölçüde uzatılması yönünde değerlendirilmelidir.
- Katılımın daha interaktif ve çoğunluklu bir şekilde olması sağlanmalıdır.
- Çalışma boyunca çeşitli konulara ilişkin düzenlenen seminerlerin sayısı ve çeşitliliği artırılmalıdır.
- Kullanılan materyallerin çeşitliliği artırılmalıdır.
- Vaka çalışması temelli eğitimlerin sayısı artırılmalıdır.
- Bu ve benzeri çalışmaların dernek bünyesinden yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi sağlanmalıdır.